

Međunarodno istraživanje čitalačke pismenosti
Progress in International Reading Literacy Study

Predstavljanje rezultata PIRLS 2021

Zagreb, 16. svibanj 2023.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

20 YEARS
PIRLS

Sadržaj izlaganja

Provedba i metodologija istraživanja PIRLS 2021

Rezultati: Čitalačka pismenost na kraju razredne nastave

Rezultati: Stavovi učenika o čitanju

NCVVO – Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja
IEA – Međunarodno udruženje za vrednovanje obrazovnih postignuća

Zašto istraživanje čitalačke pismenosti?

- Vlada Republike Hrvatske je na sjednici održanoj 30. prosinca 2020. podržala prijedlog Ministarstva kulture i medija da se **2021. godina proglasi Godinom čitanja.**

- **NACIONALNA RAZVOJNA STRATEGIJA REPUBLIKE HRVATSKE DO 2030. GODINE (NN 13/2021)**

„Pokazatelj kvalitete osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja jesu uspjeh i ostvarenje potencijala svakog učenika.

Pretpostavke za postizanje tog cilja višestruke su i podrazumijevaju istodobnu provedbu niza strateških mjera koje su ponajprije usmjerene na **podizanje čitalačke, matematičke i prirodoslovne pismenosti.**

Važan naglasak stavit će se na razvijanje analitičkog razmišljanja, racionalnog rasuđivanja te kritičkog i kreativnog mišljenja Isto tako, radi stjecanja vještine razumijevanja i rješavanja složenih zadataka razvijat će se kompetencije apstrakcije, algoritamskog i konceptualnog razmišljanja.”

**Čitajmo
da ne
ostane-
mo bez
riječi!**

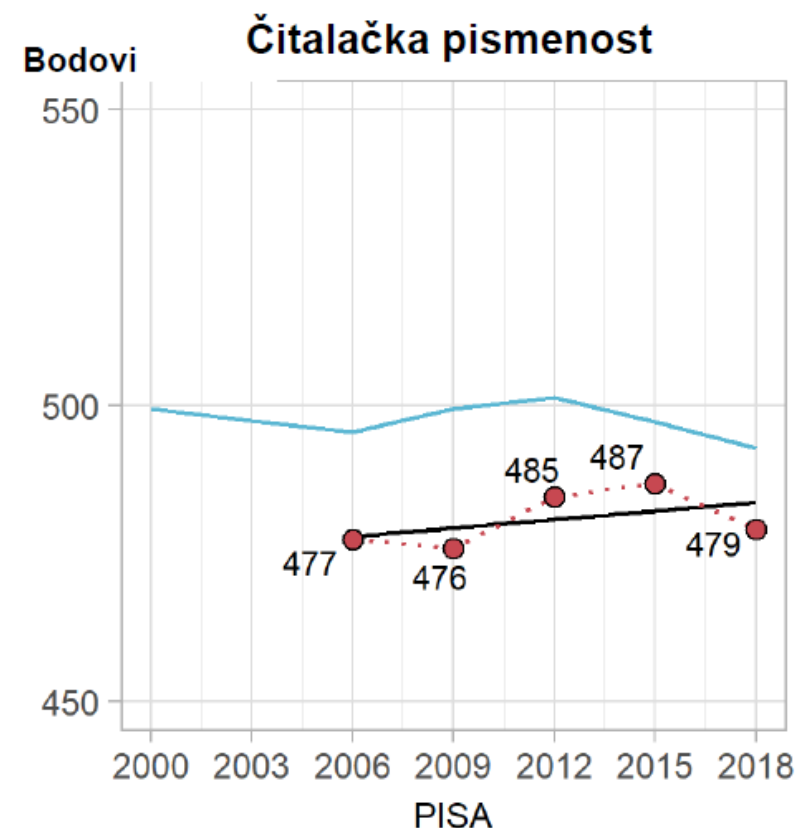
Zašto istraživanje čitalačke pismenosti? (2)

- Obrazovne politike temeljene na empirijskim dokazima iz kojih je moguće dati konkretne smjernice za djelovanje praktičarima i obrazovnim stručnjacima postižu najbolje rezultate.
- Čitalačka pismenost važan je prediktor obrazovnih postignuća, ali i gospodarskih potencijala neke zemlje (OECD).

Međunarodna istraživanja:

... na nacionalnoj razini omogućuju usmjeravanje nacionalnih obrazovnih sustava k uspješnijem razvoju.

... na međunarodnoj razini omogućuju primjenu jednakih standarda u mjerenju obrazovnih postignuća te usporedbu uspjeha učenika i obrazovnih sustava diljem svijeta.

IEA istraživanja u Republici Hrvatskoj

IEA – *International Association for the Evaluation of Educational Achievement*
Međunarodno udruženje za vrednovanje obrazovnih postignuća

- **ICCS – *International Civic and Citizenship Study***
Međunarodno istraživanje građanskoga odgoja i obrazovanja (8. r. OŠ)
- **ICILS – *International Computer and Information Literacy Study***
Međunarodno istraživanje računalne i informacijske pismenosti (8. r. OŠ)
- **TIMSS – *Trends in International Mathematics and Science Study***
Procjena učeničkih postignuća iz matematike i prirodnoslovlja (4. r. OŠ)
- **PIRLS – *Progress in International Reading Literacy Study***
Međunarodno istraživanje razvoja čitalačke pismenosti (4. r. OŠ)

Istraživanje PIRLS

Progress in International Reading Literacy Study

Međunarodno istraživanje čitalačke pismenost

Pet provedenih ciklusa: 2001., 2006., 2011., 2016. i 2021. godine

Hrvatska je sudjelovala **2011. i 2021.** godine.

- ✓ Cilj: PIRLS istraživanje pruža uvid u trendove i međunarodne usporedbe postignuća te kompetencija učenika u odnosu na ciljeve i standarde čitalačke pismenosti.
- ✓ Temelji se na **kurikulumu** te istražuje načine učenja i poučavanja čitanja.
- ✓ Osim ispita, primjenjuju se upitnici za učenike, učitelje, ravnatelje i roditelje.
- ✓ Razred ispitivanja: **4. razred** osnovne škole (dob od 9 do 11 godina)

www.iea.nl
<https://timssandpirls.bc.edu/>

ePIRLS 2021 REZULTATI – 16. svibnja 2023. © NCVVO

Popis zemalja sudionica u istraživanju PIRLS 2021

Albanija, Australija, Austrija, Azerbajdžan, Bahrein, Belgija, Brazil, Bugarska, Cipar, Crna Gora, Češka, Danska, Egipat, Engleska, Finska, Francuska, Gruzija, Hong Kong (PUR NR Kine), **Hrvatska**, Islamska Republika Iran, Irska, Italija, Izrael, Jordan, Južna Afrika, Kanada, Katar, Kazahstan, Kineski Taipei, Kosovo, Latvija, Litva, Makao (PUR NR Kine), Mađarska, Malta, Maroko, Nizozemska, Norveška, Novi Zeland, Njemačka, Oman, Poljska, Portugal, Republika Koreja, Rusija, Saudijska Arabija, Singapur, Sjedinjene Američke Države, Sjeverna Irska, Sjeverna Makedonija, Slovačka, Slovenija, Srbija, Španjolska, Švedska, Turska, Ujedinjeni Arapski Emirati, Uzbekistan.

Sudjeluju učenici iz

zemalja svijeta!

Istraživanje PIRLS (2)

Iznimno, zbog prekida u održavanju nastave uzrokovanih pandemijom COVID-19, glavno istraživanje provodilo se u tri vala provedbe:

- ✓ proljeće 2021. godine (37 zemalja),
- ✓ jesen 2021. godine (14 zemalja – *uključujući RH*),
- ✓ te jednu godinu kasnije, u proljeće 2022. godine (6 zemalja).

Postupan prelazak s 'papier-olovka' ispitivanja na ePIRLS:
31 zemlja provela je ispitivanje u tiskanome obliku,
26 zemalja provelo ispitivanje na računalima – *uključujući RH*.

Ciklus PIRLS 2021 obilježava 20 godina istraživanja koje je postalo **globalni standard za praćenje postignuća u čitanju** učenika četvrtoga razreda.

Istraživanjem PIRLS 2021 prikupljeni su podatci od:

400 000

učenika

380 000

roditelja / skrbnika

20 000

učitelja

13 000

ravnatelja osnovnih škola

57

zemalja

8

referentnih zemalja sudionica

Istraživanje PIRLS (3)

„**Čitalačka pismenost** sposobnost je razumijevanja i korištenja onih pisanih jezičnih oblika koje zahtijeva društvo i/ili cijeni pojedinac.

Čitatelji mogu konstruirati značenje iz tekstova u različitim oblicima.

Osobe čitaju kako bi nešto naučile, sudjelovale u čitateljskim zajednicama u školi i svakodnevnome životu ili čitaju iz užitka.”

(Mullis i Martin, 2019: 6)

Okvir PIRLS 2021 istraživanja – PIRLS Assessment Framework

Istraživanje PIRLS (4)

Dvije vrste tekstova – **dvije svrhe čitanja**:

1. književni (literarni) tekstovi
2. informativni (objasnidbeni) tekstovi

Četiri procesa razumijevanja pisanoga teksta:

1. prisjećanje i pronalaženje izričito navedenih informacija
2. neposredno zaključivanje
3. tumačenje i povezivanje ideja i informacija
4. procjenjivanje i prosuđivanja sadržaja i tekstnih elemenata

Digitalni PIRLS 2021 – Primjer zadatka

00:00123456789101112131415161718PIRLS 2021

http://www.oceani.org/svijet

Google Dobrobiti svjetskih oceana Google Staništa i život u oceanu Google

Plastika u oceanu

Dobrobiti svjetskih oceana

Početna stranica Intervju

Zbog toga što je veći dio površine Zemlje prekriven oceanima nego kopnom, Zemlja iz svemira izgleda kao predivna plava kugla. Oko 70 % površine Zemlje čini voda oceana. Iz oceana dobivamo veliki dio zraka koji udišemo, vode koju pijemo i hrane koju jedemo.

ZRAK KOJI UDIŠEMO

Biljke u oceanima proizvode više od polovice kisika.

HRANA KOJU JEDEMO

More je izvor raznovrsne hrane.

Geografi su podijelili vodu koja okružuje kontinente u pet velikih oceana: Pacifički, Atlantski, Indijski, Arktički i Južni. Vode oceana su povezane. Oceanske struje nose vodu naprijed i nazad kroz sve oceane. To možeš vidjeti na [karti Zemlje](#).

IEA TIMSS & PIRLS BOSTON COLLEGE

ePIRLS Razredni projekt

Učitelj Horvat
Danas ćemo učiti o svjetskim oceanima.

Učitelj Horvat
Naučit ćete zašto su važni, o životu i staništima u oceanu i što prijeti oceanima.

Učitelj Horvat
Počnimo s pretragom interneta korištenjem Googleova preglednika.

1.

Pogledaj rezultate Googleove pretrage s lijeve strane.

Učenik

Pritisni poveznicu koja će ti najvjerojatnije objasniti zašto su oceani važni.

IEA
PIRLS
2021

ePIRLS 2021 REZULTATI – 16. svibnja 2023. © NCVVO

20 YEARS
PIRLS

Rezultati:

Čitalačka pismenost na kraju razredne nastave

PIRLS 2021 prosječni rezultati (bodovi)

Singapur	587
Irska*	577
Hong Kong PUR	573
Rusija	567
Sjeverna Irska*	566
Engleska	558
Hrvatska*	557
Litva*	552
Finska	549
Poljska	549
SAD*	548
Kineski Taipei	544
Švedska	544
Australija	540
Bugarska	540
Češka	540
Mađarska*	539
Danska	539
Norveška	539
Italija	537
Makao	536
Austrija	530
Slovačka	529
Latvija*	528
Nizozemska	527
Njemačka	524

Novi Zeland	521
Španjolska	521
Portugal	520
Slovenija	520
Malta	515
Francuska	514
Srbija	514
Albanija	513
Cipar	511
Belgija (flamansko govorno područje)	511
Izrael	510
Kazahstan*	504
Središnja točka PIRLS-ove ljestvice	500
Turska	496
Belgija (francusko govorno područje)	494
Gruzija*	494
Crna Gora	487
Katar*	485
Ujedinjeni Arapski Emirati*	483
Bahrein*	458
Saudijska Arabija*	449
Sjeverna Makedonija	442
Azerbajdžan	440

Uzbekistan	437
Oman	429
Kosovo	421
Brazil	419
Islamska Republika Iran	413
Jordan	381
Egipat	378
Maroko*	372
Južna Afrika	288

* Zemlje koje su provele ispitivanje
u drugom valu (jesen 2021.)

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

PIRLS 2021 EU REZULTATI

23 od 27 EU
zemalja

*(Nisu sudjelovale
četiri EU članice:
Estonija, Grčka,
Luksemburg i
Rumunjska.)*

ZEMLJA SUDIONICA	PROSJEČNI REZULTAT - BROJ BODOVA
Irska*	577
Hrvatska*	557
Litva*	552
Finska	549
Poljska	549
Švedska	544
Bugarska	540
Češka	540
Mađarska*	539
Danska	539
Italija	537
Austrija	530
Slovačka	529
Latvija*	528
Nizozemska	527
Njemačka	524
Španjolska	521
Portugal	520
Slovenija	520
Malta	515
Francuska	514
Cipar	511
Belgija (flamansko govorno područje)	511
Belgija (francusko govorno područje)	494

Trendovi u postignućima u čitanju pokazuju smanjenje rezultata diljem svijeta.

Trendovi
2016. – 2021. godina

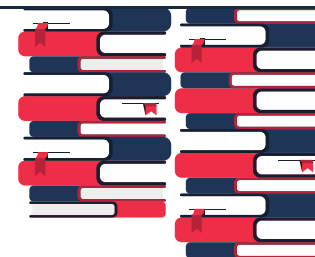
3 ↑
zemlje imaju
VIŠA prosječna postignuća.

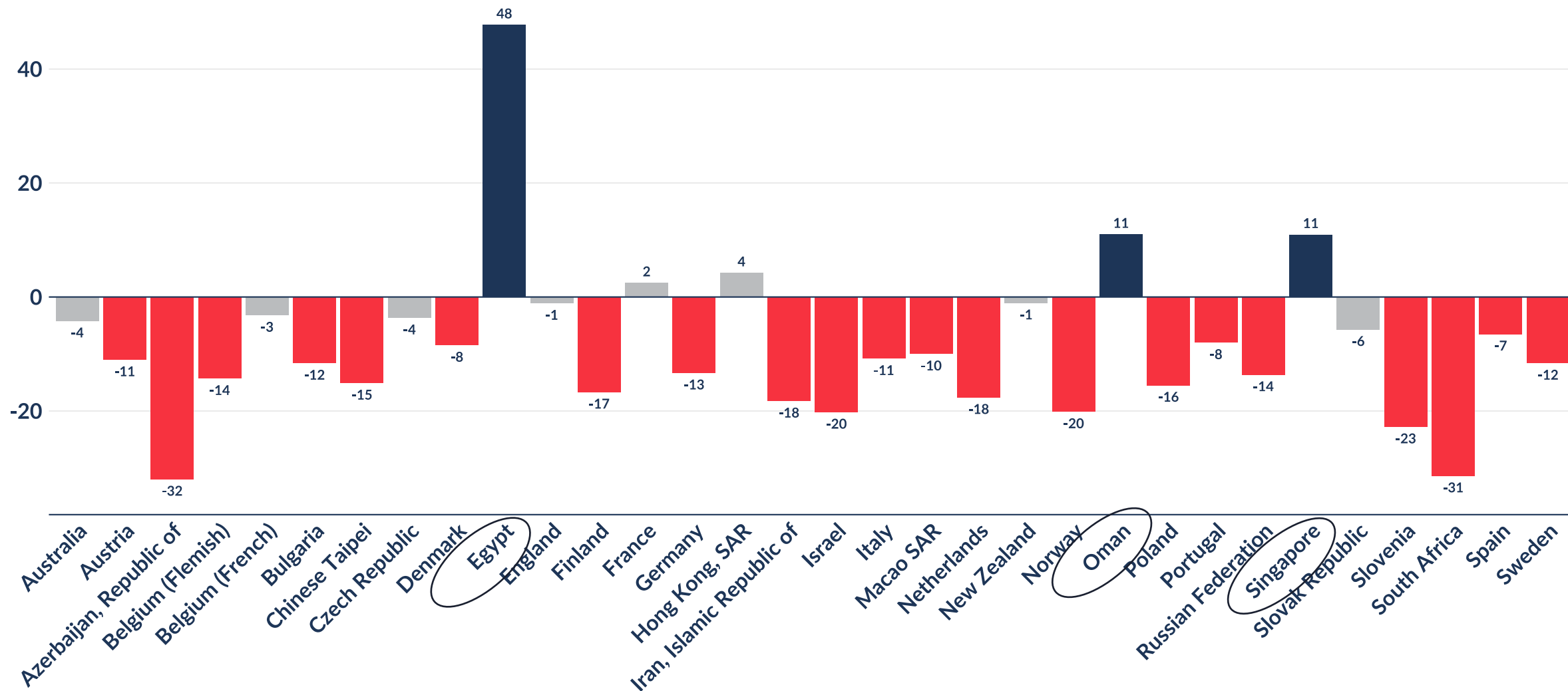
8 =
zemalja ima
JEDNAKA prosječna
postignuća.

21 ↓
zemlja ima
NIŽA prosječna
postignuća.

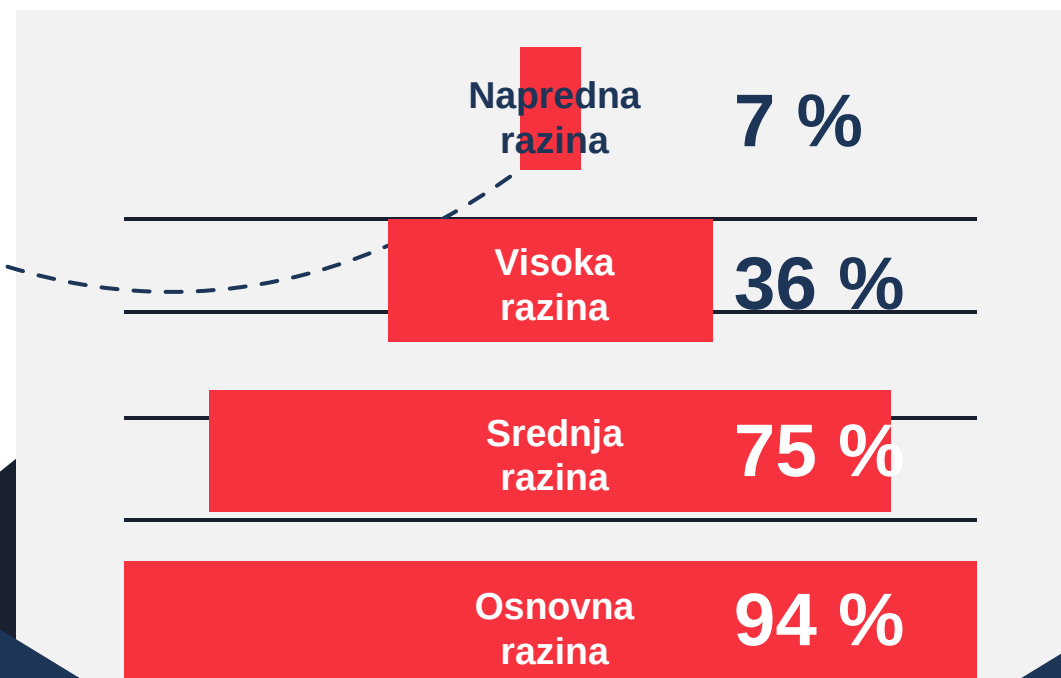

Promjene prosječnih rezultata u čitanju (PIRLS 2016 – PIRLS 2021)

U većini zemalja sudionica gotovo su svi učenici postigli **osnovnu razinu čitanja**.

Prosječna zemlja sudionica imala je otprilike 7 % učenika koji su postigli naprednu međunarodnu razinu istraživanja PIRLS.

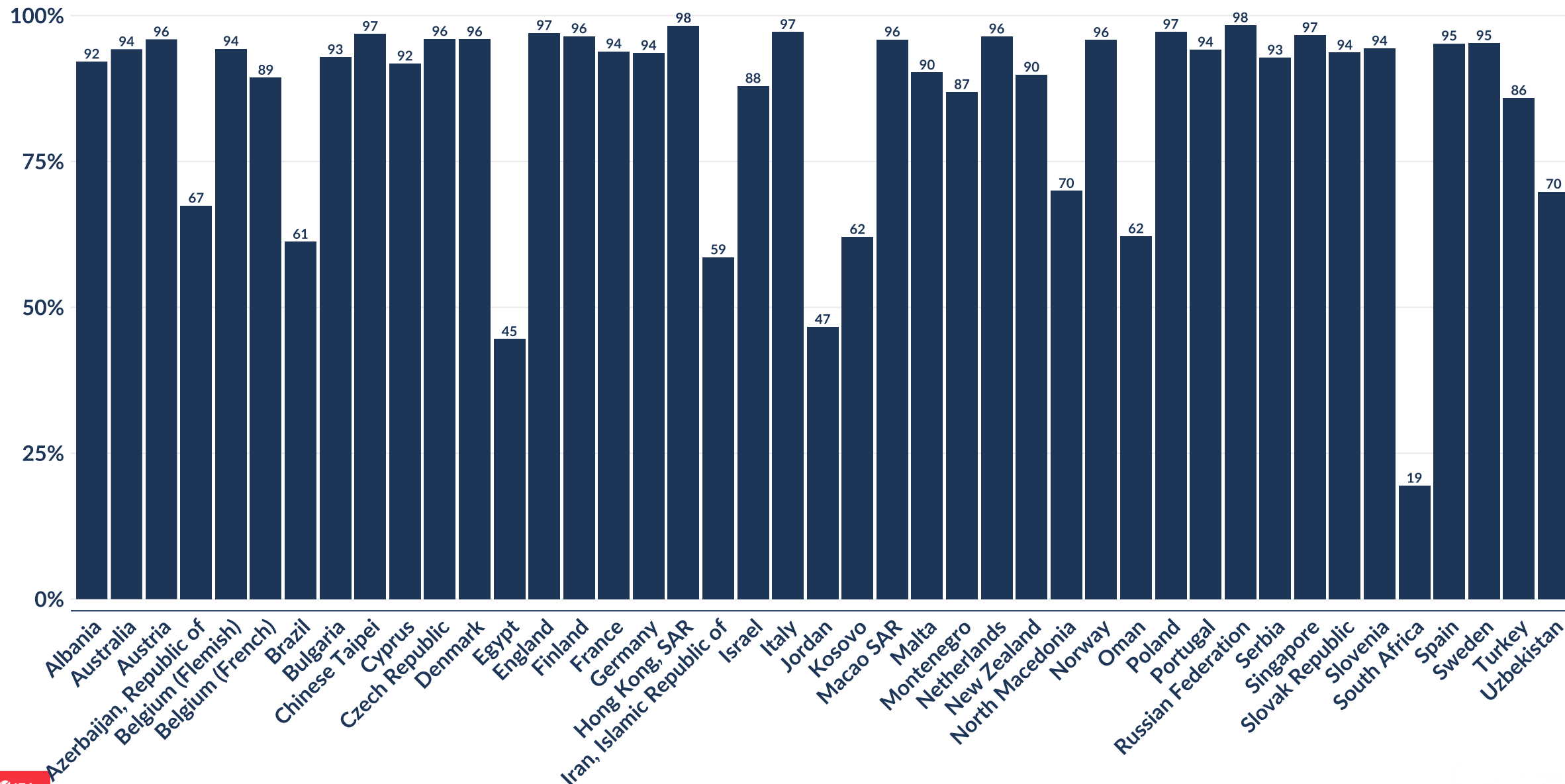

Napomena:

Prikazan je prosjek zemalja sudionica istraživanja PIRLS 2021 koje su provele istraživanje prema originalnom vremeniku i onih koje su provele istraživanje jednu godinu kasnije.

Postotak učenika četvrtoga razreda koji su dostigli osnovnu međunarodnu razinu

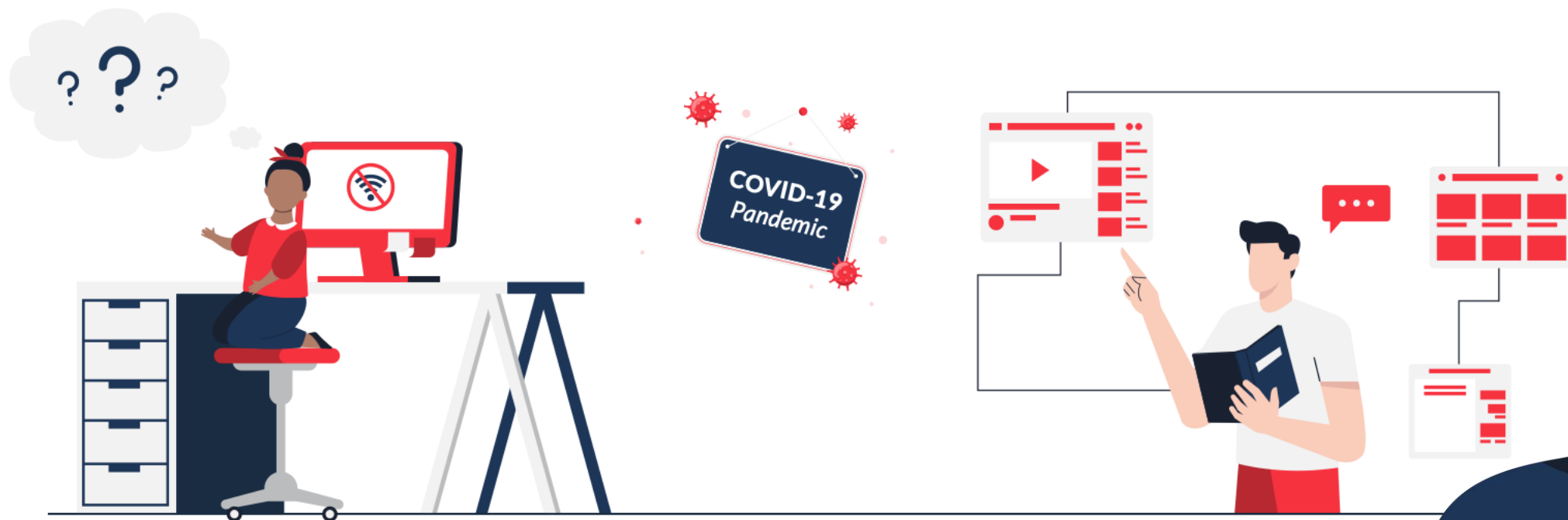

Od 32 zemlje sudionice, između 2021. i 2016. godine, **više je onih u kojima se smanjio udio učenika koji dostižu najvišu, ali i najnižu, međunarodnu razinu, nego onih u kojima se on povećao.**

Prema izjavama roditelja, **87 % učenika** je zbog pandemije bolesti COVID-19 ostalo kod kuće i nisu bili u školi.

Kod **2 od 3** ovih učenika, **zabilježen je nepovoljan učinak na njihovo učenje, barem u nekoj mjeri.**

PIRLS 2021 istraživanje u Republici Hrvatskoj

Istraživanje je od nacionalnoga značaja:

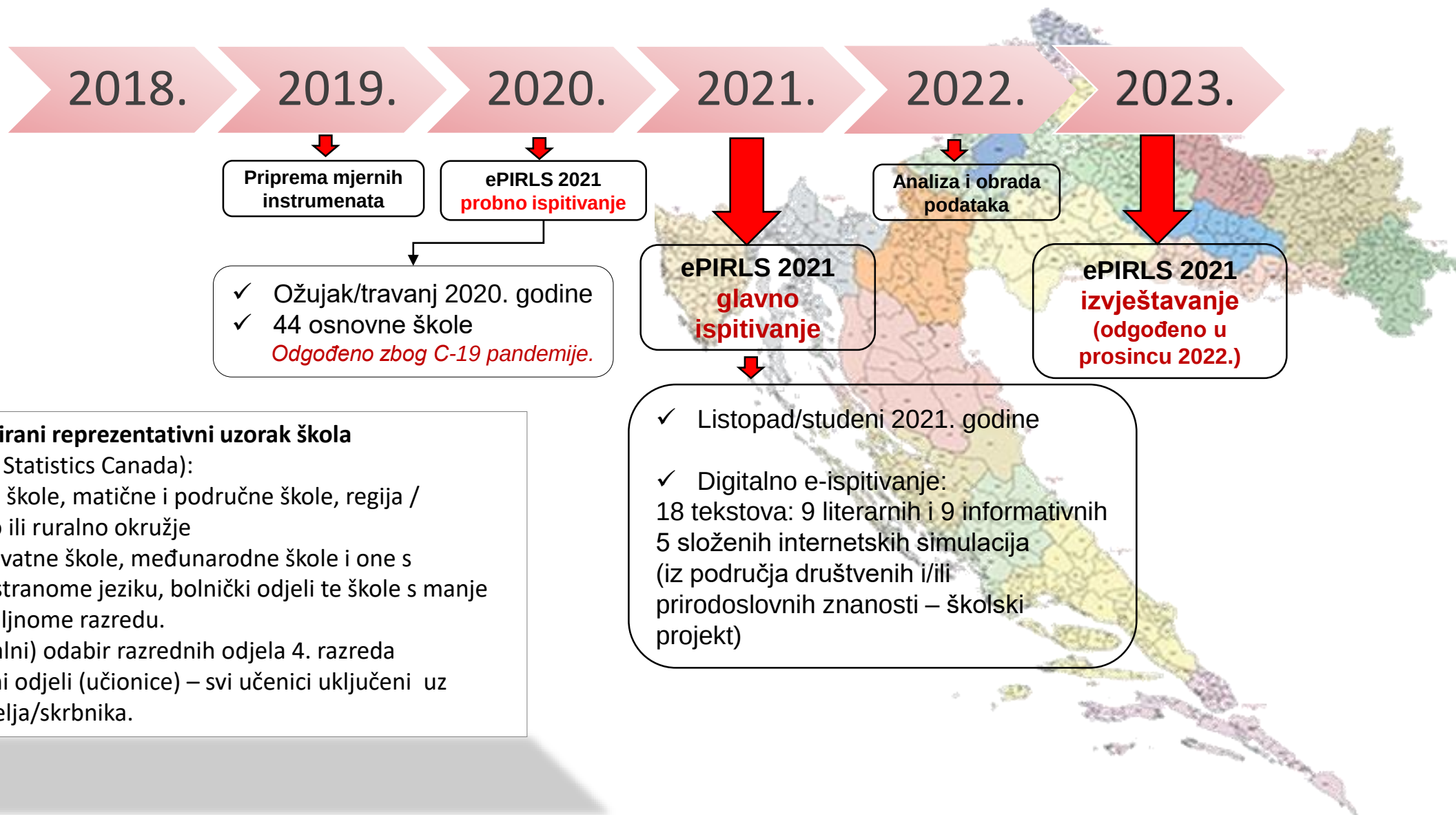
učenici koji u njemu sudjeluju predstavljaju sve učenike njihove dobi u Hrvatskoj.

Tijekom provedbe PIRLS istraživanja u školi primjenjuju se sljedeći istraživački instrumenti:

- Ispit znanja za učenike (na papiru ili računalu),
- Upitnik za učenike (na papiru ili računalu),
- *Online* upitnik za učitelje,
- *Online* upitnik za ravnatelje,
- Upitnik o učenju u ranoj dobi za roditelje/skrbnike.

PIRLS 2021 istraživanje u Republici Hrvatskoj (2)

Dvostruko stratificirani reprezentativni uzorak škola

(u suradnji s MZO i Statistics Canada):

- ✓ Kriteriji: veličina škole, matične i područne škole, regija / županija, urbano ili ruralno okruženje
- ✓ Isključene su privatne škole, međunarodne škole i one s programima na stranome jeziku, bolnički odjeli te škole s manje od 2 učenika u ciljnome razredu.
- ✓ Slučajan (računalni) odabir razrednih odjela 4. razreda
- ✓ Cjeloviti razredni odjeli (učionice) – svi učenici uključeni uz suglasnost roditelja/skrbnika.

PIRLS 2021: Glavno istraživanje u Republici Hrvatskoj

UKUPNO:

202 osnovne škole

Tiskani PIRLS

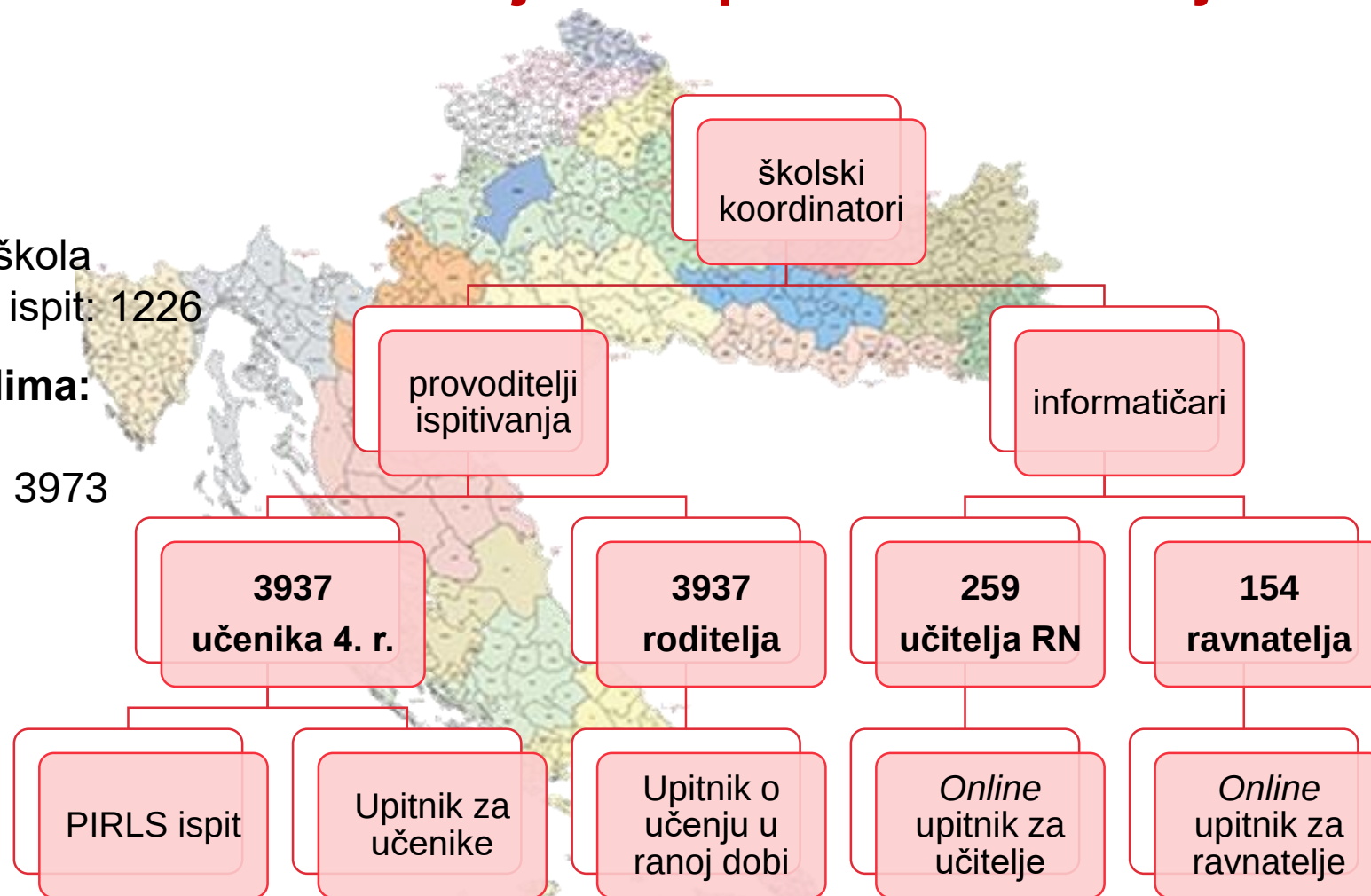
(papir i olovka): 48 škola

Broj učenika tiskani ispit: 1226

ePIRLS na računalima:

154 škola

Broj učenika e-ispit: 3973

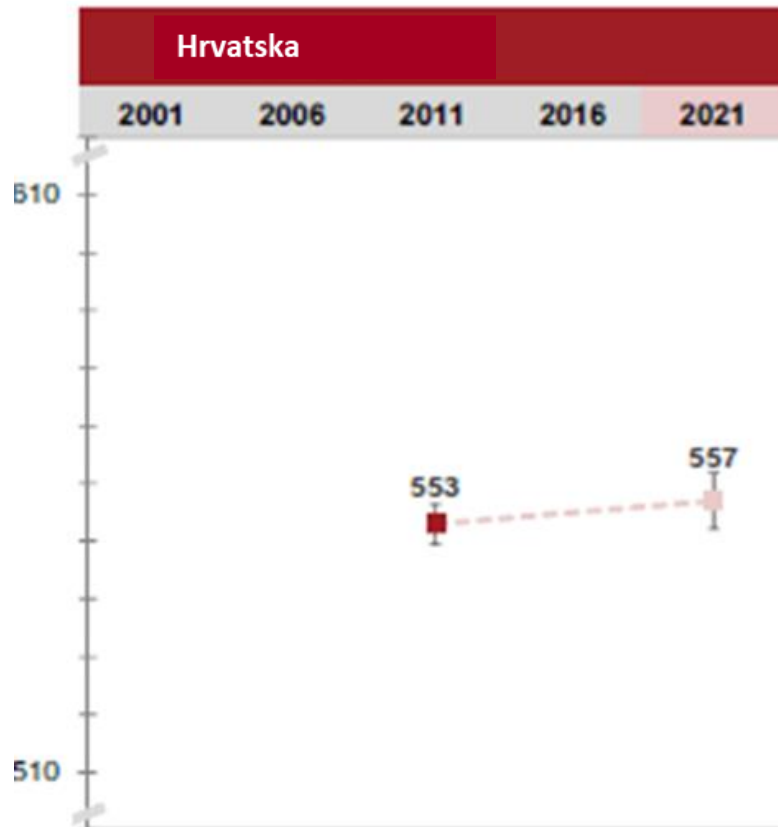
Rezultati se odnose isključivo na e-ispitivanje.

Analize rezultata tiskanoga ispita služe za kontrolu učinaka môda provedbe ('papir i olovka' nasuprot računala ili e-okruŹja).

PIRLS 2021 ispitivanje znanja: Međunarodne referentne razine

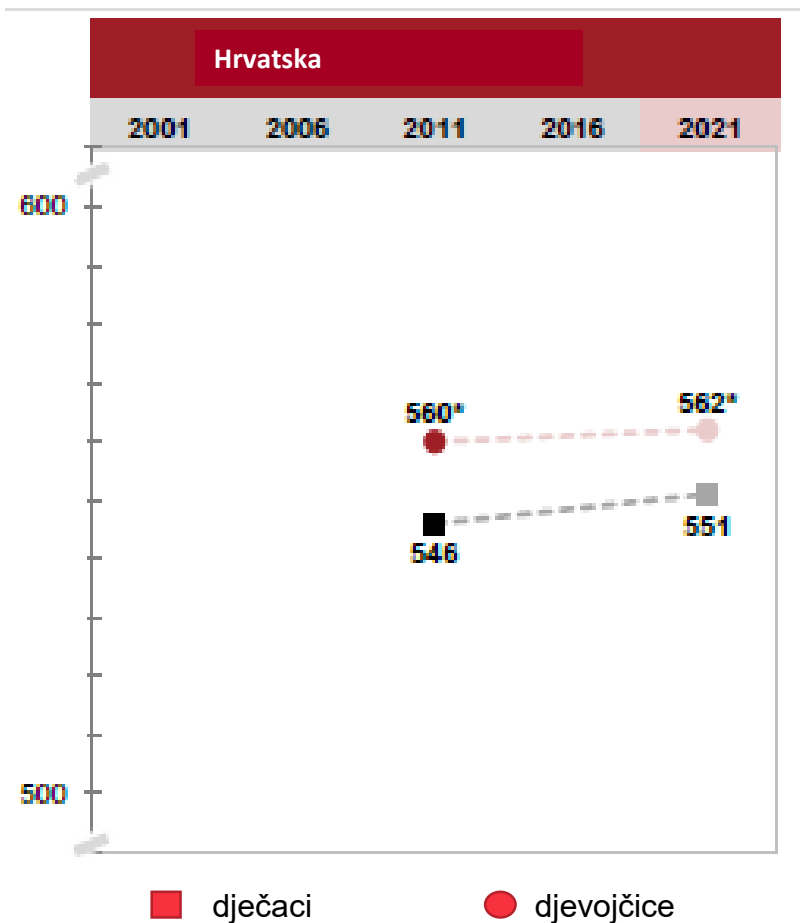
REFERENTNE RAZINE	Prosjek PIRLS 2021 zemalja sudionica	Rezultat Republika Hrvatska
Napredna referentna razina (625 bodova)	7 %	15 %
Viša referentna razina (550 bodova)	36 %	56 %
Srednja referentna razina (475 bodova)	75 %	88 %
Osnovna referentna razina (400 bodova)	94 %	98 %

PIRLS TRENDOWI u Hrvatskoj 2011. – 2021. godina

Godina	REZULTAT
2021.	557 bodova Iznad međunarodnoga prosjeka (7. od 57 zemalja sudionica)
2011.	553 bodova Iznad međunarodnoga prosjeka (8. od 45 zemalja sudionica)

PIRLS TRENDVI u Hrvatskoj prema spolu 2011. – 2021. godina

Djevojčice su postigle statistički značajno viši rezultat od dječaka.

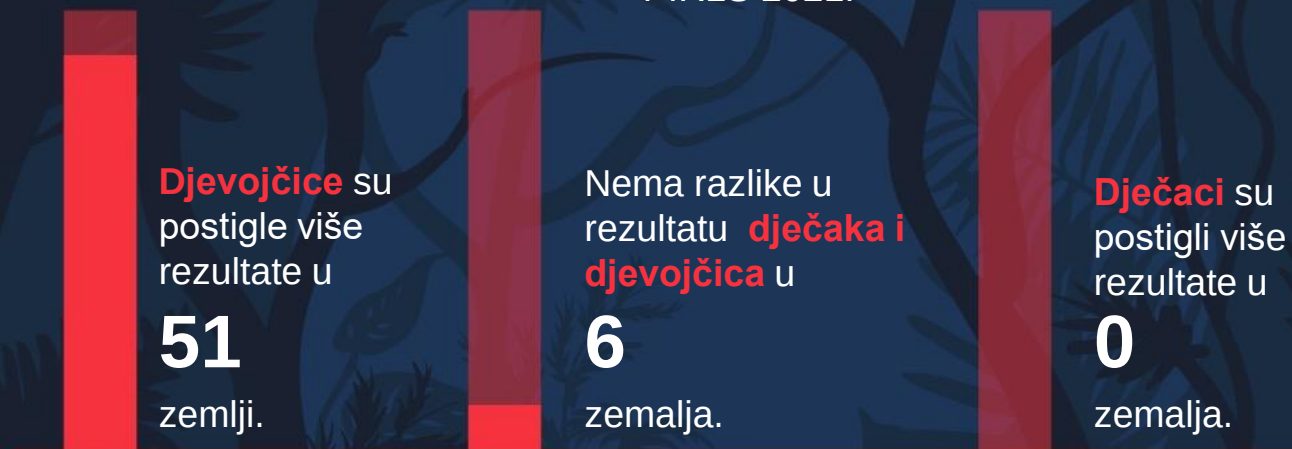
- ✓ U Republici Hrvatskoj razlika prema spolu neznatno se smanjila u proteklih 10 godina: 2011. godine zabilježena je razlika od 14 bodova, a 2021. godine razlika od 11 bodova u korist djevojčica.
- ✓ Djevojčice su postigle bolji rezultat **u 51 od 57 zemalja sudionica PIRLS 2021 istraživanja**, nema razlike u 6 zemalja, a niti u jednoj zemlji dječaci nisu postigli više rezultate od djevojčica.

PIRLS TRENDОВИ u Hrvatskoj: Svrhe čitanja i procesi razumijevanja

	Rezultat – Republika Hrvatska 2011.	Rezultat – Republika Hrvatska 2021.
SVRHE ČITANJA		
Doživljaj književnoga teksta (50 %)	555	567 ↑
Prikupljanje i primjena informacija (50 %)	552	553 ≈
PROCESI RAZUMIJEVANJA		
Prisjećanje i pronalaženje izričito navedenih informacija (20 %) + neposredno zaključivanje (30 %)	554	552 ≈
Tumačenje i povezivanje ideja i informacija (30 %) + procjenjivanje i prosuđivanje sadržaja i tekstnih elemenata (20 %)	552	561 ↑

Djevojčice su postigle **više rezultate čitanja** u većini zemalja sudionica istraživanja PIRLS 2021.

Od **57** zemalja sudionica istraživanja PIRLS 2021:

Djevojčice su postigle više rezultate u

51

zemlji.

Nema razlike u rezultatu **dječaka i djevojčica** u

6

zemalja.

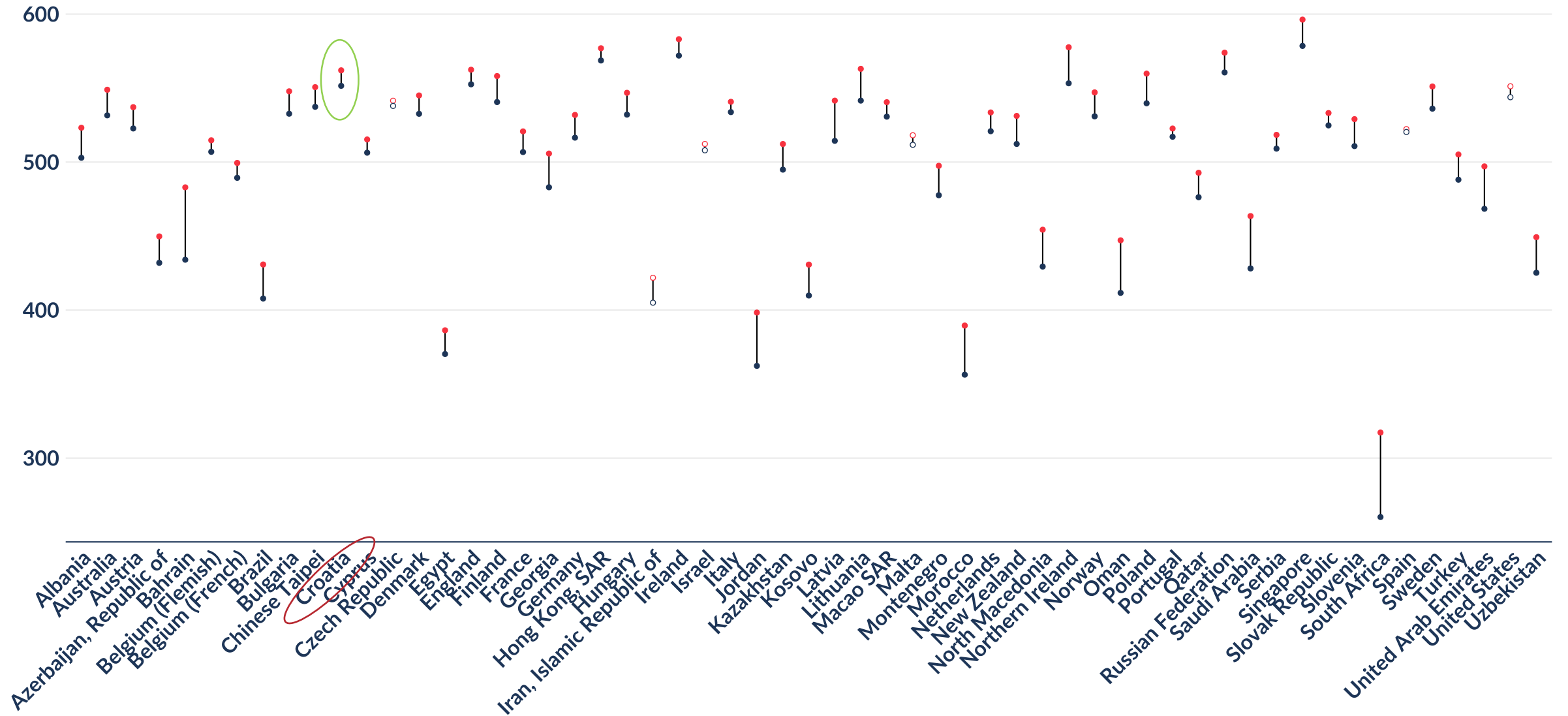
Dječaci su postigli više rezultate u

0

zemalja.

Prosječna postignuća u čitanju prema spolu

● Dječaci ● Djevojčice ○ Nema značajne razlike

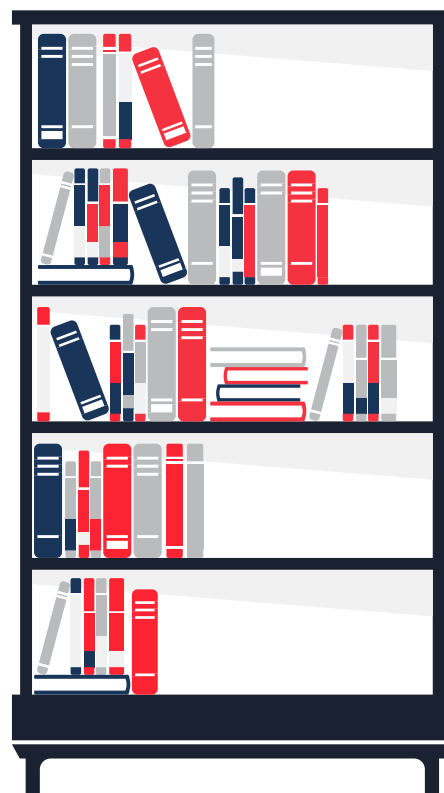
Napomena:

Prikazan je rezultat svih zemalja sudionica istraživanja PIRLS 2021.

Učenici s višim socioekonomskim statusom postigli su statistički značajno više rezultate:

↑ **543**

Prosječni rezultat čitanja
(bodovi)

Učenici s nižim socioekonomskim statusom postigli su statistički značajno niže rezultate:

↓ **457**

Prosječni rezultat čitanja
(bodovi)

Napomena: Prikazan je prosjek svih zemalja sudionica istraživanja PIRLS 2021. Socioekonomska skala u istraživanju PIRLS 2021 iz upitnika za roditelje / skrbnike temelji se na odgovorima roditelja / skrbnika o sredstvima u kućanstvu te iskazima o njihovom obrazovanju i zanimanju.

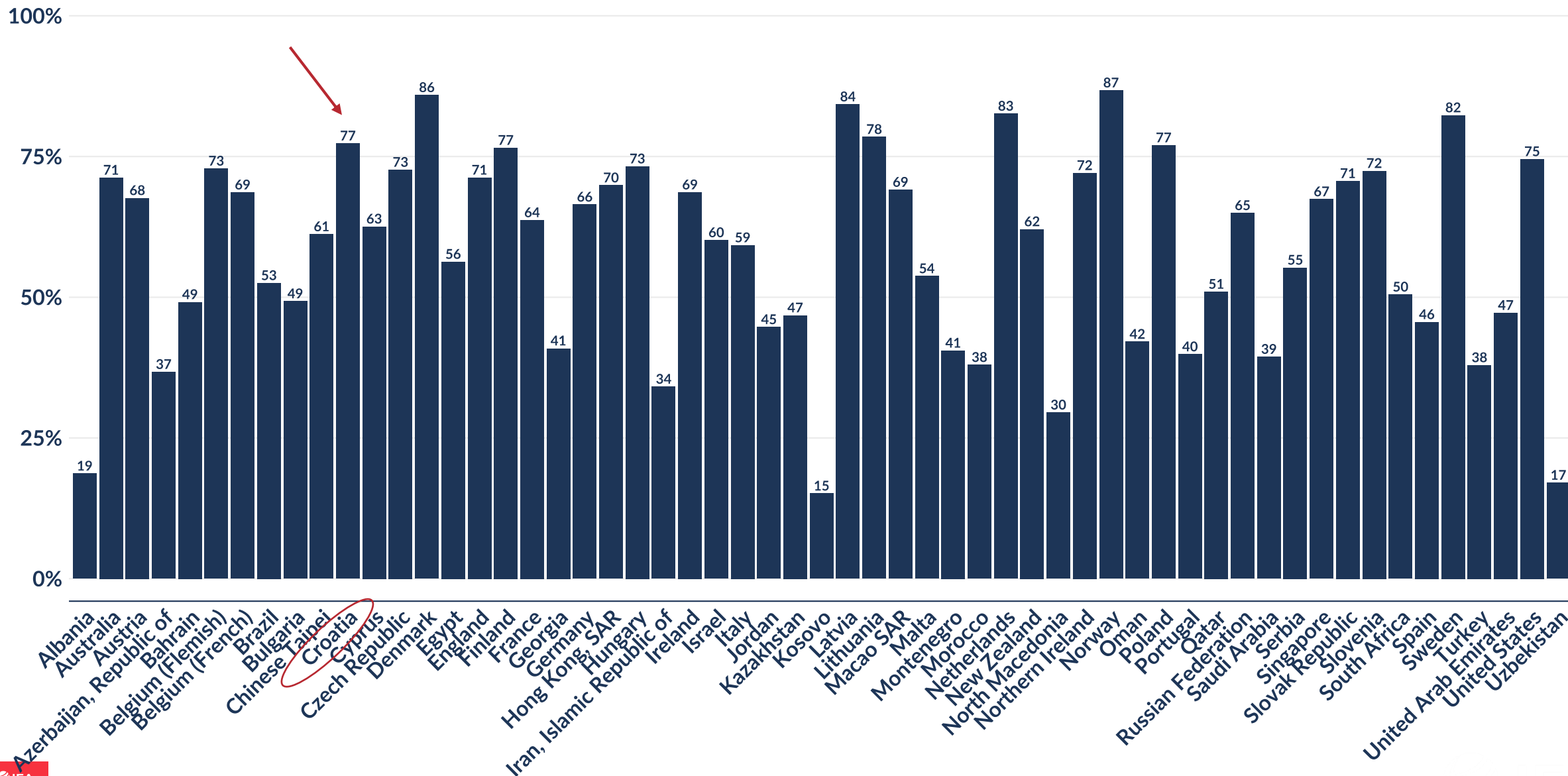
Prosječna postignuća u čitanju prema socioekonomskom statusu kućanstva

Rezultati: Stavovi učenika o čitanju

Postotak učenika četvrtoga razreda koji su iskazali da 'donekle vole čitati' ili 'ne vole čitati'

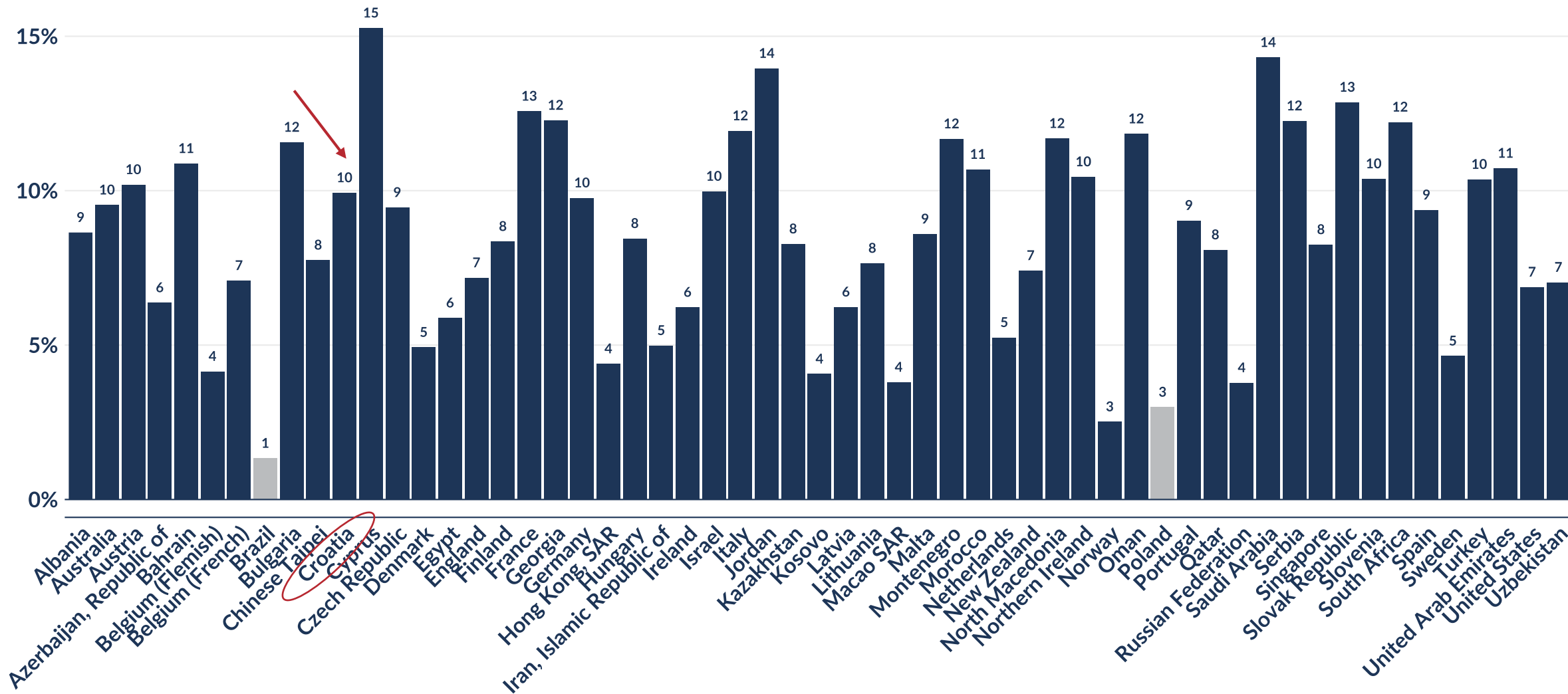
U većini zemalja (55 od 57), **viši je postotak djevojčica**, u usporedbi s dječacima, iskazao da jako **vole čitati**.

42 % učenika jako voli čitati, što je **pozitivno povezano s njihovim prosječnim postignućima u čitanju**.

Razlike u postotku učenika četvrtoga razreda koji 'donekle vole čitati' ili 'ne vole čitati' (% djevojčica i % dječaka)

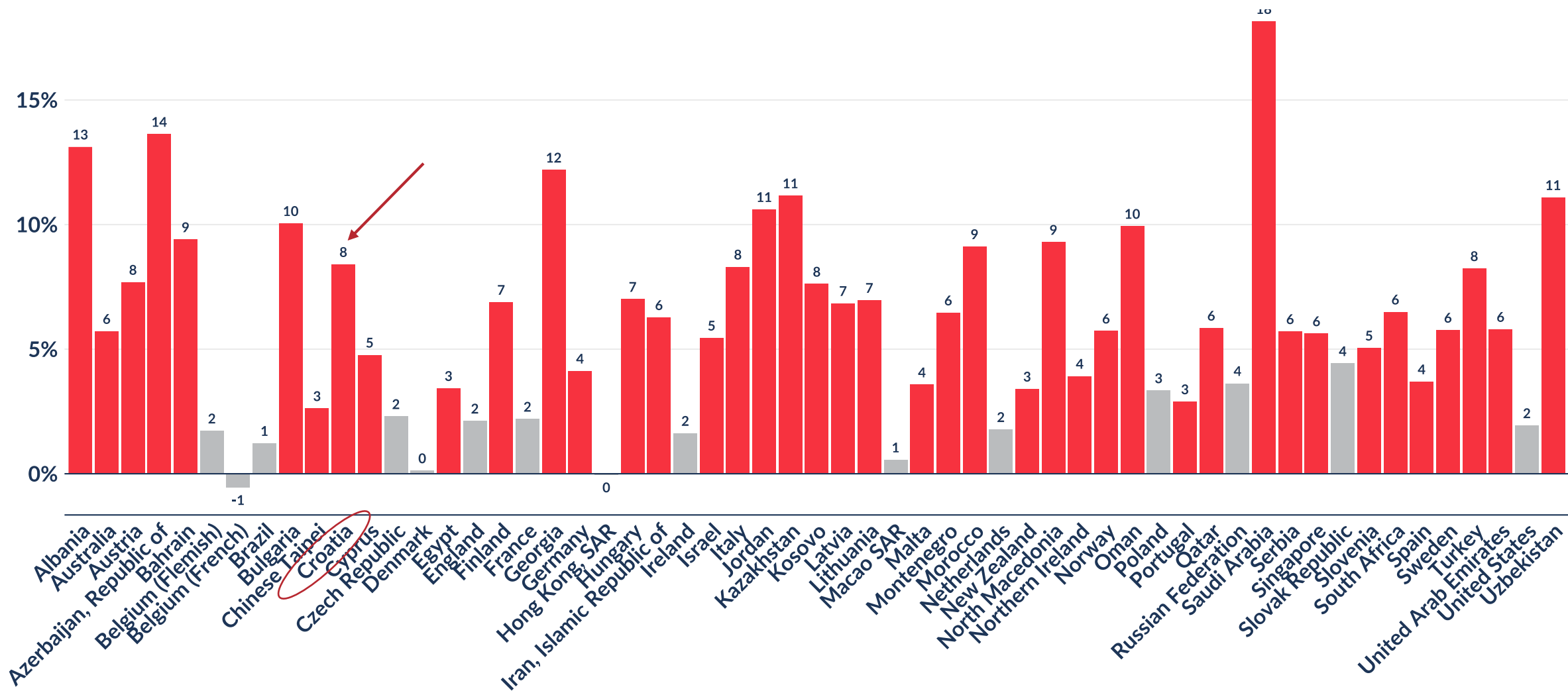
U većini zemalja (42 od 57), **viši je postotak djevojčica**, u usporedbi s dječacima, iskazao da su vrlo **samopouzdan** u čitanju.

43 % učenika iskazao je da su vrlo samopouzdan u čitanju, što je **pozitivno povezano s njihovim prosječnim postignućima u čitanju.**

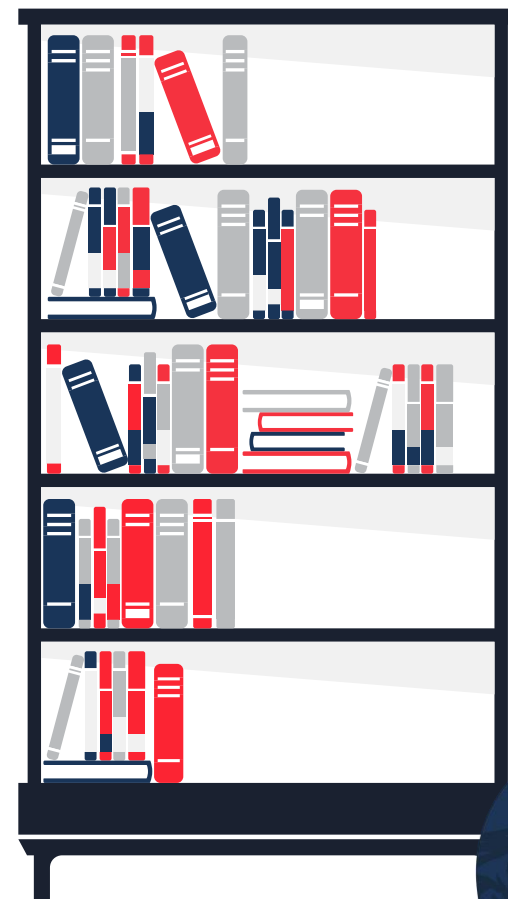

Razlike u postotku učenika četvrtoga razreda koji su 'vrlo samopouzdani' u čitanju (% djevojčica i % dječaka)

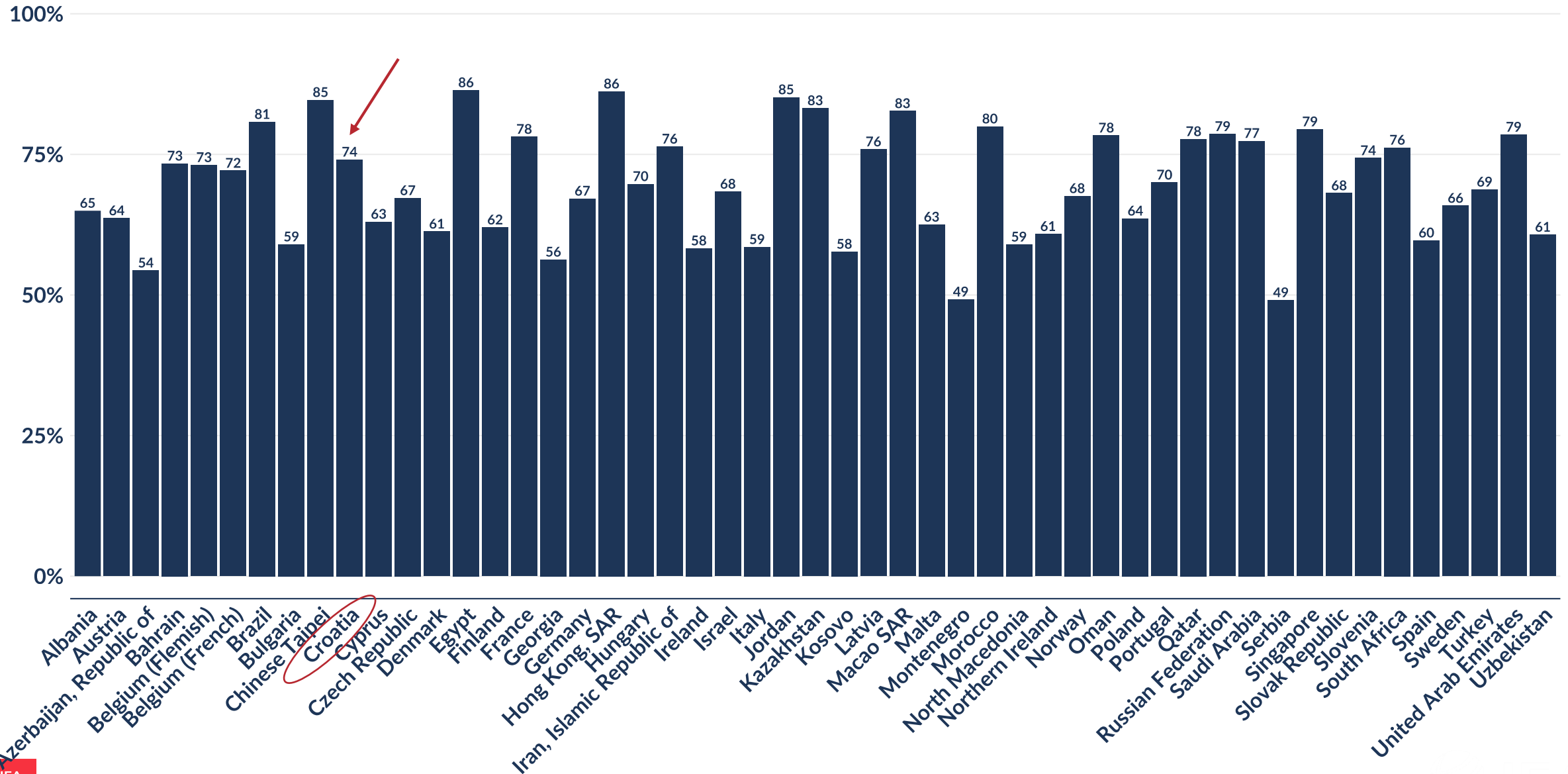

Roditelji oko jedne trećine učenika iskazali su da jako **uživaju u čitanju**, što je **pozitivno povezano s prosječnim postignućima učenika u čitanju**.

Više od polovice roditelja u **Crnoj Gori** i **Srbiji** iskazalo je da uživaju u čitanju (51 %).
U **Hrvatskoj** i **Sloveniji** taj postotak iznosi 26 %.

Postotak učenika četvrtoga razreda čiji roditelji 'donekle vole čitati' ili 'ne vole čitati'

Napomena: Prikazani su rezultati svih zemalja sudionica istraživanja PIRLS 2021.

Zaključno

Zaključno

- ✓ Učenici su u Hrvatskoj 2021. godine postigli **iznadprosječne rezultate u čitanju** (557 bodova), jednako kao i 2011. godine kada je provedeno prvo PIRLS istraživanje (553 boda).
- ✓ **Razlika prema spolu u korist djevojčica u Republici Hrvatskoj neznatno se smanjila** u proteklih 10 godina (za 3 boda).
- ✓ **Svi su roditelji izjavili da provode aktivnosti rane čitalačke pismenosti kod kuće**, a između skupina koje to rade „često” i „ponekad” zabilježena je razlika od 26 bodova u postignućima u čitanju u korist onih koji to rade često.
- ✓ Ipak, **značajno manji broj učenika u Hrvatskoj (23 %) jako voli čitati** u odnosu na rezultat svih zemalja sudionica istraživanja PIRLS 2021 prema kojemu 42 % učenika jako voli čitati.

Zaključno (2)

Viša postignuća učenika u čitanju, u svijetu i u Republici Hrvatskoj, povezana su:

- ✓ s češćim aktivnostima roditelja u ranoj dobi vezanim uz predčitalačku pismenost
- ✓ s višim socioekonomskim statusom kućanstva
- ✓ s većim afinitetom prema čitanju kod roditelja i učenika
- ✓ s većim samopouzdanjem u čitanju kod učenika

... za trajno dobre rezultate treba pokušati utjecati na stavove učenika prema čitanju.

Zahvaljujemo na pažnji!

Služba za međunarodno vrednovanje obrazovanja

ePIRLS2021@ncvvo.hr

<https://www.ncvvo.hr/medunarodna-istrazivanja/pirls/>

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja